

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان

کزارش موضوع بخش ۵ از مرحله دوم شرح خدمات مشاور ماد

سند ستگاهی توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان برآمی دوران برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۰-۱۳۹۴)

(شرکت کاز استان زنجان)

ویرایش سوم

محرری: جمادا نگاری واحد استان زنجان

مدیر اجرایی: محمدی عباسی

مدیر علمی: علی نصیری اقدم

بهکار: میرا عظیمی و رسول رئیس جنفری

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
	فهرست مطالب
	فهرست جداول
	فهرست نمودارها.....
۱	پیشگفتار
۳	۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد
۴	۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)
۴	۴-۱- چشم‌انداز بیست ساله
۵	۴-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز
۵	۵-۳- برنامه چهارم توسعه
۷	۵-۴- سیاست‌های اجرایی ابلاغی مقام رهبری
۸	۵-۵- قانون برنامه پنجم توسعه
۱۱	۷-۲- سند آمایش استان
۱۲	۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه
۱۳	۱-۳- بهره‌وری نیروی کار در بخش آب، برق و گاز
۱۴	۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه
۱۶	۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار ..
۱۶	۱۶- نقاط قوت
۱۶	۱۶- نقاط ضعف
۱۷	۱۷- فرصت‌ها
۱۷	۱۷- تهدیدهای
۱۷	۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم
۱۸	۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم
۱۸	۱-۷- اولویت بخشیدن به طرح‌های نیمه تمام و راکد که دارای توجیه اقتصادی هستند

۲-۷- تحول در آموزش و ارتقای مهارت بخش عمومی و خصوصی و ظرفیت‌های مدیریت در بخش دولتی و خصوصی متناسب با تقاضای بازار کار.....	۱۸
۴-۷- ارتقای کارایی و بهره‌وری.....	۱۹
۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	۱۹
۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	۲۰
۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی....	۲۰
۱-۹- پروژه‌های ملی در دست اجرا	۲۰
۲-۹- پروژه‌های استانی در دست اجرا	۲۱
۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه.....	۲۳
۱۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه	۲۳
۱۲- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش‌ها	۲۴
۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم ..	۲۵
۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی (با توجه به وظیفه هر دستگاه).....	۲۵

فهرست جداول

صفحه	موضوع
۱۲.....	جدول ۱. ارزش ستانده بخش نفت و گاز استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶
۱۲.....	جدول ۲. ارزش افزوده بخش نفت و گاز استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶
۱۳.....	جدول ۳. میزان مصرف گاز استان در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹
۱۴.....	جدول ۴. بهره‌وری نیروی کار طی سال‌های ۸۶-۱۳۷۹
۱۴.....	جدول ۵. میزان مصرف گاز طبیعی در سطح شهرستان‌ها
۱۵.....	جدول ۶. تعداد خانوارهای بهره‌مند از گاز طبیعی در نقاط روستایی استان
۱۵.....	جدول ۷. تعداد خانوارهای بهره‌مند شهری از گاز طبیعی
۱۶.....	جدول ۸. نماگرهاي گاز استان در سال ۱۳۸۶
۱۷.....	جدول ۹. اهداف کمی دستگاه در بخش گاز طی برنامه پنجم
۲۱.....	جدول ۱۰. پروژه‌های ملی در دست اجرا بر حسب فعالیت
۲۱.....	جدول ۱۱. پروژه‌های ملی بر اساس بخش و رشته فعالیت
۲۱.....	جدول ۱۲. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب فعالیت
۲۲.....	جدول ۱۳. پروژه‌های استانی در فعالیت برق، گاز و آب
۲۲.....	جدول ۱۴. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب دستگاه اجرایی
۲۴.....	جدول ۱۵. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶
۲۵.....	جدول ۱۶. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان در بخش معدن به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶

فهرست نمودارها

صفحه	موضوع
۱۳.....	نمودار ۱. میزان مصرف گاز استان در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹

پیش‌گفتار^۱

لازمه یک زندگی سالم، دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب و امارات معاش از محل درآمدهای آن است و لازمه در دسترس بودن فرصت‌های شغلی مناسب سرمایه‌گذاری است. لذا هر جامعه‌ای برای دستیابی به رشد و توسعه پایدار و رقم زدن حداقلی از رفاه برای شهروندان خود باید به الزامات و پیش زمینه‌های سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زاوی امعان نظر داشته باشد و مقدمات آن را مهیا نماید.

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان با هدف ایجاد فضای مساعد سرمایه‌گذاری و رفع موانع کسب و کار و در نتیجه ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار تهیه شده است. در این سند ضمن پرداختن به عملکرد گذشته استان در بازار کار و شناسایی مزیت‌های نسبی استان، نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای سرمایه‌گذاری در استان شناسایی شده و بر مبنای آن برنامه‌های توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان تدوین شده است.

در بخشی از این سند عملیاتی به نقش و جایگاه دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری پرداخته شده و در راستای ترسیم آن نقش و جایگاه تهیه اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی تهیه شده است.

این نکته به غایت درست است که وظیفه دستگاه‌های دولتی خلق فرصت‌های شغلی مستقیم نیست و نمی‌توان انتظار داشت که این دستگاه‌ها از طریق سرمایه‌گذاری و بر عهده گرفتن تصدی‌های جدید برای افراد بیکار استان شغل ایجاد کنند. لکن تهیه و تنظیم اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی از این حیث حائز اهمیت است که هر دستگاه در ارتباط با وظایف قانونی و فعالیت‌های تحت نظارت و تصدی خود محورهایی را شناسایی می‌کند که بر هزینه سرمایه‌گذاری اثرگذار است و دستگاه می‌تواند با برنامه‌ریزی از دامنه آن هزینه‌ها بکاهد و بر رقابت‌پذیری فعالیت‌های اقتصادی بیفزاید.

«شرکت گاز استان زنجان» وظایف متعددی در حیطه‌های گوناگون بر عهده دارد که مهمترین سرفصل‌های آنها عبارتست از؛

- دریافت و توزیع گاز
- حفظ و نگهداری تأسیسات و ابنيه مرتبط با فعالیت‌ها
- ارایه خدمات به متلاطفان و مشترکین گاز طبیعی
- فروش گاز

^۱ در این سند به دلیل فقدان آمار و اطلاعات مورد نیاز و یا عدم موضوعیت تعدادی از بندهای شرح خدمات با ساختار سازمانی شرکت گاز استان زنجان، بررسی برخی زیربخش‌های شرح خدمات از دستور کار خارج شده است.

- اهتمام و ارتقای کیفیت خدمات قبل و بعد از فروش به مشترکین

- مطالبات فنی، مهندسی، اقتصادی، طراحی

- و نیز اجرای طرح‌های گازرسانی و ایجاد

به منظور انجام وظایف برشمرده، این شرکت برخی برنامه‌ها و اقدامات اجرایی در پیش رو قرار داده است که می‌تواند نقش مهمی در بهبود محیط کسب و کار، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه فرصت‌های شغلی ایفا نماید.

با این رویکرد، سند حاضر در ۱۲ بند به شرح زیر تنظیم شده است:

✓ بند نخست، بررسی نقش قانونی دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

✓ بند دوم، مطالعه مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

✓ بند سوم، ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم

✓ بند چهارم، ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در طی برنامه‌های سوم و چهارم

✓ بند پنجم، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

✓ بند ششم، تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم توسعه

✓ بند هفتم، راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

✓ بند هشتم، سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم توسعه

✓ بند نهم، برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

✓ بند دهم، برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه

- ✓ بند یازدهم، تأمین مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه
- ✓ و در نهایت بند دوازدهم، ارایه تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

شرکت گاز استان زنجان مسئولیت دریافت و توزیع گاز، حفظ و نگهداری تأسیسات و ابنيه مرتبط با فعالیت‌ها، ارایه خدمات به متضاضیان و مشترکین گاز طبیعی، فروش گاز، اهتمام و ارتقای کیفیت خدمات قبل و بعد از فروش به مشترکین، مطالبات فنی، مهندسی، اقتصادی، طراحی و اجرای طرح‌های گازرسانی و ایجاد، احداث و توسعه تأسیسات و ابنيه لازم ذیربسط در سطح استان زنجان را به عهده دارد.

مدیریت ارشد شرکت:

- جلب رضایت مشتری
- بهینه‌سازی مستمر در فرایندها و سیستم‌ها
- حفظ سلامت روان و بهداشت کارکنان
- و صیانت از محیط زیست

را سرلوحه وظایف و فعالیت‌های خویش قرار داده و در راستای نیل به این خواسته‌ها الزامات استانداردهای ISO 9001:2008، ISO 14001:2004 و OHSAS 18001:2007 را در قالب سیستم مدیریت یکپارچه مستقر نموده است.

موارد فوق در سایه اهداف ذیل محقق می‌شوند:

- توسعه و تعمیم ارتباط با مشتریان، کارکنان و سایر طرف‌های ذینفع و افزایش رضایتمندی ایشان از عملکرد شرکت
- رشد مهارت و صلاحیت و ارتقای دانش کارکنان به عنوان سرمایه ارزشمند شرکت از طریق آموزش‌های مستمر و استفاده از تکنولوژی روز و زمینه‌سازی بروز خلاقیت و نوآوران کارکنان
- بهبود مستمر و بهره‌برداری بهینه از منابع، تجهیزات، انرژی و فرایندها به منظور استمرار و پایداری جریان گاز و خدمت‌رسانی به مشتریان

- افزایش ایمنی و ارتقای سلامت کارکنان به منظور ایجاد محیط کاری ایمن
 - کاهش اثرات سوء زیست محیطی در سطح استان به منظور دستیابی به صنعت سبز
- شرکت گاز استان زنجان ضمن تبعیت از قوانین و مقررات کشور، رعایت الزامات قانونی و استانداردهای شرکت ملی گاز ایران، خود را متعهد به جلوگیری از جراحت، بیماری و پیشگیری از آلودگی‌های زیست محیطی می‌داند.

۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

۱-۲- چشم‌انداز بیست ساله

سند چشم‌انداز در واقع رهیافتی استراتژیک در مباحث اقتصادی و برنامه‌ریزی کشور است که ایران ۱۴۰۴ را ایران توسعه یافته، فعال و تأثیرگذار در اقتصاد جهانی معرفی می‌کند. جهت دستیابی به این مهم تصویر مطلوب آینده صنعت نفت و گاز کشور در این افق به ترتیب زیر ارائه شده است:

- اولین تولیدکننده محصولات پتروشیمی در منطقه از لحاظ ارزش
- دومین تولیدکننده نفت در اوپک با ظرفیت ۷ درصد از تقاضای بازار جهانی
- سومین تولیدکننده گاز در جهان با سهم ۸ تا ۱۰ درصد از تجارت جهانی گاز و فرآوردهای گازی
- دارای جایگاه اول فناوری نفت و گاز در منطقه

شایان ذکر است در راستای نیل به اهداف فوق، دو افق زمانی ده ساله در ۱۳۹۴ و ۱۴۰۴ مدنظر قرار گرفته است که برای هریک از آنها اهداف کمی خاصی در نظر گرفته شده است.

اهداف زیر در افق ۱۳۹۴ مورد نظر خواهند بود:

- ۱- ایجاد ظرفیت تولید ۷ میلیون بشکه در روز نفت خام، میعانات و میغانات گازی (متوسط تولید ۵/۸ میلیون بشکه نفت خام در روز)
- ۲- تولید متوسط روزانه حدود ۱۳۰۰ میلیون مترمکعب گاز طبیعی در سال ۱۳۹۴
- ۳- رسانیدن ظرفیت پالایشگاهی کشور به ۲/۵ میلیون بشکه در روز در سال ۱۳۹۴ با تأکید بر پالایش میغانات گازی و نفت خام بسیار سنگین و بهینه‌سازی پالایشگاه‌های موجود با هدف تولید محصولات سبک و کاهش تولید مواد سنگین‌تر
- ۴- تحقق ۲۰ میلیارد دلار سالیانه تولید مواد پتروشیمی با توسعه صنایع پتروشیمی مصرف‌کننده مشتقات گاز در افق ۱۳۹۴

۲-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز

در خط مشی شرکت گاز استان زنجان بر موارد زیر به عنوان استراتژی‌های کلی دستگاه اشاره شده است:

- بهبود رضایتمندی مشتریان، کارکنان و سایر ذینفعان
- سرمایه‌گذاری مطلوب در احداث مخازن ذخیره سازی و استراتژیک مناسب با افزایش ظرفیت پالایشگاهها، میزان مصرف، صادرات و واردات فراورده‌های نفتی
- بهینه‌سازی و توسعه انتقال و عرضه فراورده‌های نفتی
- توجه به پژوهش و فناوری، ارتقاء، دانش و توانمندی کارکنان، ترویج فرهنگ مشارکت و کارگروهی در راستای تحقق اهداف سازمانی و افزایش بهره‌وری
- رعایت الزامات ایمنی، بهداشت و محیط زیست در تمامی فرایندهای شرکت

۳-۲- برنامه چهارم توسعه

در ماده ۳ قانون برنامه چهارم اشاره شده است که قیمت فروش بنزین، نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره و سایر فرآورده‌های نفتی، گاز، برق و آب، هم چنین نرخ خدمات فاضلاب، ارتباطات تلفن و مرسولات پستی در سال اول برنامه چهارم، قیمت‌های پایان شهریور ۱۳۸۳ خواهد بود.

دولت مکلف است تا پایان سال دوم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ضمن اتخاذ تمهیدات لازم برای کاهش مصرف فرآورده‌های نفتی و افزایش ظرفیت حمل و نقل مومی، نیاز داخلی به فرآورده‌های نفتی را از محل تولیدات پالایشگاه‌های داخل کشور و با فرآورده‌های جایگزین تولید داخل، تأمین نماید. صنایع خودروسازی و سایر کارخانجات مرتبط مکلف به برنامه‌ریزی جهت کاهش مصرف حامل‌های انرژی و یا سازگار ساختن محصولات خود با فرآورده‌های جایگزین، مانند گاز طبیعی فشرده در خودروها می‌باشند. دولت مکلف است ساز و کار لازم را برای حمایت از اجرای این تبصره فراهم ساخته و بودجه مورد نیاز را برای حمایت از تغییرات یاد شده در بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید.

همچنین به منظور کاهش مصارف غیرضرور و صرفه‌جویی در مصرف برق و گاز، به شرکت‌های برق و گاز اجازه داده می‌شود از مصرف‌کنندگان غیرتولیدی با مصارف بالاتر از الگوی مصرف، جریمه مقطوع دریافت و به درآمد عمومی در خزانه واریز نمایند. دولت سقف‌های الگوی مصرف و میزان جریمه مذکور را هر سال ضمن تبصره‌های لایحه بودجه به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد می‌نماید.

ب) به منظور افزایش ظرفیت تولید نفت و حفظ و ارتقای سهمیه ایران در تولید اوپک، تشویق و حمایت از جذب سرمایه‌ها و منابع خارجی در فعالیت‌های بالادستی نفت و گاز به ویژه در میادین مشترک و طرح‌های اکتشافی کشور، اطمینان از حفظ و صيانت هر چه بیشتر با افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفت و گاز کشور، انتقال و به کارگیری فناوری‌های جدید در توسعه و بهره‌برداری از میادین نفتی و گازی و امکان استفاده از روش‌های مختلف قراردادی بین‌المللی، به شرکت ملی نفت ایران این ماده نسبت به «ج» اجازه داده می‌شود تا سقف تولید اضافی مندرج در بند انعقاد قراردادهای اکتشاف و توسعه میدان‌ها با تأمین منابع مالی با طرف‌های خارجی یا شرکت‌های صاحب صلاحیت داخلی، مناسب با شرایط هر میدان با رعایت اصول و شرایط ذیل اقدام نماید:

- حفظ حاکمیت و اعمال تصرفات مالکانه دولت، بر منابع نفت و گاز کشور
- تضمین برداشت صيانتی از مخازن نفت و گاز در طول دوره قرارداد
- رعایت مقررات و ملاحظات زیست محیطی.

ج- به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، برای توسعه میدان‌های نفت و گاز تا سقف تولید اصلاح اضافی، روزانه یک میلیون بشکه نفت خام و دویست و پنجاه میلیون مترمکعب گاز طبیعی، با اولویت میادین مشترک، پس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها در شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را در هر یک از طرح‌های نفتی و گازی، صرفاً از محل تولیدات اضافی همان طرح و در مورد طرح‌های گازی از محل تولیدات اضافی همان طرح (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) انجام دهد.

د) به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود به منظور جمع‌آوری گازهای همراه و تزریق گاز، نوسازی و بهینه‌سازی تأسیسات نفتی، تبدیل گاز طبیعی به تأسیسات پالایش و بهینه‌سازی (DME, GTL, LNG) فرآورده‌های مایع مصرف سوخت شامل طرح‌های توسعه گازرسانی نسبت به اجرای طرح‌های مربوطه پس از تصویب توجیه فنی- اقتصادی طرح‌ها در شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی آشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را از محل درآمد اضافی همان طرح‌ها انجام دهد.

ه- به منظور شناسایی و اکتشاف هر چه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز انتقال و به کارگیری فناوری‌های جدید در عملیات اکتشافی در کلیه مناطق کشور (به استثنای استان‌های خوزستان، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد) که عملیات اکتشافی مربوط به ریسک پیمانکار انجام و منجر به کشف میدان

قابل «ج» تولید تجاری شود، به دولت اجازه داده می‌شود در قالب ارقام مذکور در بند این ماده و پس از تصویب عناوین طرح‌ها و پروژه‌ها در بودجه‌های سنواتی توسط مجلس شورای اسلامی و تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به عقد قراردادهای بیع متقابل توأم برای اکتشاف و استخراج از طریق برگزاری مناقصات اقدام و پیمانکار را مطابق ضوابط قانونی انتخاب نماید.

در ماده ۲۲ برنامه، وزارت نفت موظف است در شهرهای کشور به ویژه شهرهای بزرگ با حمایت از بخش خصوصی و تعاونی، به تدریج جایگاه‌های عرضه گاز CNG را احداث و به بهره‌برداری برساند و شهرداری‌ها مکلف به همکاری لازم در این خصوص می‌باشند.

۴-۲- سیاست‌های اجرایی ابلاغی مقام رهبری

براساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به دنبال تصویب سیاست‌های کلی نظام در بخش نفت و گاز در سال ۱۳۷۷ توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام و تقدیم آن به مقام معظم رهبری، در روزهای پایانی سال ۱۳۷۹ این سیاست‌ها توسط ایشان ابلاغ گردید، سیاست‌های کلی نظام در بخش نفت و گاز که راهگشای صنعت نفت ایران خواهد بود، به این شرح می‌باشد:

- ۱- اتخاذ تدابیر و راهکارهای مناسب برای گسترش اکتشاف نفت و گاز و شناخت کامل منابع کشور
- ۲- افزایش ظرفیت تولید صیانت‌شده نفت، مناسب با ذخایر موجود و برخورداری کشور از افزایش قدرت اقتصادی، امنیتی و سیاسی
- ۳- افزایش ظرفیت تولید گاز مناسب با حجم ذخایر کشور به منظور تأمین مصرف داخلی و حداکثر جایگزینی با فرآورده‌های نفتی
- ۴- گسترش تحقیقات بنیادی و توسعه‌ای و تربیت نیروی انسانی متخصص و تلاش برای ایجاد مرکز جذب و صدور دانش و خدمات فنی و مهندسی انرژی، در سطح بین‌المللی و ارتقای فن‌آوری در زمینه‌های منابع و صنایع نفت، گاز و پتروشیمی
- ۵- تلاش لازم و ایجاد سازماندهی قانونمند برای جذب منابع مالی مورد نیاز داخلی و خارجی در امر نفت و گاز در بخش‌های مجاز قانونی
- ۶- بهره‌برداری از موقعیت منطقه‌ای و جغرافیایی کشور برای خرید و فروش، فرآوری و پالایش و معawضه و انتقال نفت و گاز منطقه به بازارهای داخلی و جهانی

۷- بهینه‌سازی مصرف و کاهش شدت انرژی

۸- جایگزینی صادرات فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی به جای صدور نفت خام و گاز طبیعی

۲-۵- قانون برنامه پنجم توسعه

مواد مربوط به بخش نفت و گاز در قانون برنامه پنجم توسعه به شرح ذیل می‌باشند:

۱۲۵ ماده

الف- وزارت نفت مجاز است با ایجاد فضا و شرایط رقابتی، نسبت به صدور پروانه اکتشاف، توسعه و تولید مورد نیاز برای بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت‌ها برای توسعه میدان‌های نفت و گاز و افزایش تولید صیانت شده با حفظ ظرفیت تولید سال ۱۳۸۹ تا سقف تولید اضافه روزانه یک میلیون بشکه نفت خام و دویست و پنجاه میلیون مترمکعب گاز طبیعی با اولویت میادین مشترک، با تأکید بر توسعه میدان گاز پارس جنوبی، پس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها در شورای اقتصاد و در جدر قوانین بودجه سنتوای و نیز مبادله موافقت‌نامه با معاونت با استفاده از روش‌های زیر اقدام نماید

۱- استفاده از انواع روش‌های اکتشاف، توسعه، تولید در دوره زمانی معین در میادین نفت و گاز

تبصره- شرایط اساسی این روش‌ها با حفظ حق مالکیت و اعمال تصرفات مالکانه برای دولت در سال اول برنامه با پیشنهاد وزارت نفت تهیه و به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

۲- کارسازی انتشار اوراق مالی ریالی و ارزی در داخل و خارج از کشور با رعایت قوانین و مقررات مربوط،

بدون تضمین دولت

۳- استفاده از روش بیع متقابل با رعایت اصول و شرایط موضوع بند (ب) ماده (۱۴) قانون برنامه چهارم

توسعه

تبصره- وزارت نفت می‌تواند در طول برنامه نسبت به انعقاد قرارداد توسعه و تولید از کلیه میادین مشترک شناخته شده اقدام و تلاشل از مرا به عمل آورد.

ب- دولت مکلف است بر مبنای سند چشم‌انداز بیست ساله کشور و سیاست‌های کلی نظام در بخش انرژی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و باپشتونه کامل کارشناسی «سند ملی راهبرد انرژی کشور» را به عنوان سند بالادستی بخش انرژی برای یک دوره زمانی بیست و پنج ساله ظرف حداکثر شش ماه پس از تصویب قانون برنامه تهیه و به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

تبصره- وزارت خانه‌های نفت و نیرو موظف هستند با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط «برنامه اجرائی طرح جامع انرژی کشور» را ظرف دوازده ماه پس از تصویب قانون سند ملی راهبرد انرژی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسانند.

۱۲۶ ماده

به وزارت نفت اجازه داده می‌شود به منظور شناسایی و اکتشاف هر چه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز انتقال و به کارگیری فن‌آوری‌های جدید در عملیات اکتشافی، در کلیه مناطق کشور به استثنای استان‌های خوزستان، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با تأکید بر مناطق دریایی و خشکی مشترک با همسایگان که عملیات اکتشافی مربوط با خطرپذیری (ریسک) طرف قرارداد انجام و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری شود، در قالب ارقام مذکور در ماده (۱۲۵) این قانون و در قالب بودجه‌های سالانه کل کشور و تصویب شورای اقتصاد و مبالغه موافقت‌نامه با معاونت، نسبت به عقد قراردادهای بیع متقابل توأم برای اکتشاف و توسعه میادین جدید از طریق برگزاری مناقصات اقدام و طرف قرارداد را مطابق ضوابط قانونی انتخاب نماید. هزینه‌های اکتشافی اعم از مستقیم و غیرمستقیم در قالب قرارداد منعقد هم ذکور منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان بازپرداخت خواهد شد. مجوزهای صادره دارای زمان محدود بوده و در هر مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یک بار نیز قابل تمدید می‌باشد. در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد خاتمه می‌یابد و طرف قرارداد حق مطالبه هیچ گونه وجهی را نخواهد داشت.

۱۲۷ ماده

به وزارت نفت اجازه داده می‌شود در چهارچوب بودجه سالانه از محل منابع داخلی شرکت‌های تابعه و منابع خارجی ترجیحاً با مشارکت بخش‌های خصوصی و تعاونی پس از تأیید شورای اقتصاد نسبت به تکمیل دو پالایشگاه میانات گازی «ستاره خلیج‌فارس» و «فارس» با ظرفیت اسمی به ترتیب ۳۶۰ هزار و ۱۲۰ هزار بشکه به صورت سرمایه‌گذاری و یا تسهیلات در قالب وجود اداره شده اقدام نماید. تا اتمام پروژه‌های موضوع این ماده و بهره‌برداری از آنها استفاده از روش‌های تهاتری برای خرید و فروش فرآورده‌های مورد نیاز با تصویب شورای اقتصاد در موارد ضروری مجاز است. تهاتر نفت خام و میانات گازی از شمول این حکم مستثنی است.

دولت مکلف است حداقل یک سال پس از راهاندازی آنها برای واگذاری سهام خود در چهارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات لازم را به عمل آورد.

۱۲۸ ماده

به وزارت نفت اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران نسبت به اعطاء تسهیلات در قالب وجوه اداره شده برای سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی و تعاونی در طرح‌های تکمیل پالایشگاه‌های موجود شامل بهینه‌سازی و بنزین‌سازی با تصویب شورای اقتصاد، اقدام نماید.

۱۲۹ ماده

وزارت نفت موظف است:

الف- در راستای اعمال حق حاکمیت و مالکیت بر منابع نفت و گاز و انجام وظایف قانونی خود ضمن ایجاد مدیریت اکتشاف، توسعه و تولید و با تجهیز پست‌های سازمانی، نسبت به به کارگیری نیروهای متخصص لازم از طریق انتقال نیروی انسانی موجود برای انجام وظایف مندرج در این قانون و قوانین مرتبط اقدام نماید.

ب- برای فعالیت‌های اکتشاف، توسعه، استخراج و تولید نفت و گاز توسط شرکت‌های تابعه وزارت نفت و شرکت‌های صاحب صلاحیت، با اتخاذ ضوابط تولید صیانتی، پرونده بهره‌برداری بدون حق مالکیت نسبت به نفت و گاز تولیدی صادر و براساس طرح مصوب، بر عملیات اکتشاف، توسعه و تولید شرکت‌های فوق‌الذکر از نظر مقدار تولید و صیانت مخزن و معیارهای سلامتی- ایمنی و زیست محیطی نظارت نماید.

ج- سامانه یکپارچه کنترل و اندازه‌گیری میزان تولید، فرآورش، انتقال، پالایش، توزیع و صادرات نفت خام و گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی را حداقل تا پایان سال دوم برنامه ایجاد و راهاندازی نماید.

د- به منظور افزایش و ارتقای توان علمی، فن‌آوری و نوآوری در صنعت نفت معادل یک درصد (۱٪) از اعتبارات طرح‌های توسعه‌ای سالانه شرکت‌های تابعه را در طول برنامه، جهت ایجاد ظرفیت (پتانسیل) جذب، توسعه فن‌آوری‌های اولویت‌دار نفت، گاز و پتروشیمی و به کارگیری آنها در صنایع مرتبط و ارتقای فن‌آوری‌های موجود و بومی‌سازی آنها و کاهش شدت انرژی ضمن مبادله موافقنامه با معاونت اختصاص دهد و گزارش عملکرد این بند را سلا لانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۱۳۰ ماده

به منظور افزایش ضریب بازیافت مخازن کشور در طول برنامه به میزان یک درصد (۱٪)، وزارت نفت موظف است طی سال اول برنامه، برنامه جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربوری را با رعایت اولویت‌بندی مخازن به تفکیک نواحی خشکی و مناطق دریایی تهیه و برای حسن اجرای آن اقدامات لازم را به عمل آورد.

۱۳۱ ماده

وزارت نفت مکلف است به منظور افزایش خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها (بانکرینگ) و خدمات جانبی در خلیج فارس و دریای عمان به میزان سالانه حداقل بیست درصد (۲٪) از طریق بخش غیردولتی، طرح جامع مربوط را تدوین و اجرا نماید. وزارت نفت مجاز است حمایت لازم را از بخش غیردولتی در این زمینه به عمل آورد.

۱۳۲ ماده

دولت دو درصد (۰.۲٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز و دو سوم به شهرستان‌ها و مناطق کمتر توسعه یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد.

۷-۲- سند آمایش استان

بخش نفت و گاز در اقتصاد استان زنجان نقش مؤثری ندارد و از لحاظ منابع نفتی این استان از جمله فقیرترین استان‌های کشور می‌باشد. از این رو کارشناسان معمولاً اقتصاد این استان را سه بخشی و بدون وجود نفت و گاز در نظر می‌گیرند اما به طور خلاصه می‌توان قابلیت‌های استان را در این بخش به صورت زیر ذکر نمود:

- ۱- موقعیت ممتاز استان از نظر دسترسی به خطوط اصلی انتقال نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی.
 - ۲- امکان سهولت تأمین نیروی انسانی، فناوری ولو از مموردنی از بخش از تهران.
 - ۳- افزایش سهم گاز طبیعی و تأمین سوخت مورد نیاز (صنعتی، تجاری و مسکونی)
- اما در این بخش محدودیت‌ها و تنگناهایی نیز وجود دارد که به صورت خلاصه به آنها اشاره می‌شود:

- ۱- عدم وجود سیستم جامع مکانیزه ثبت اطلاعات سیستم قدرت از قبیل (انرژی، بار، جریان، ولتاژ و...)
- ۲- عدم وجود نیروگاه برای تأمین محلی بار.
- ۳- مشکلات انتقال مواد نفتی و گاز مایع به منابع کوهستانی در فصول سرما و یخندهان.
- ۴- عدم اختصاص اعتبار واقعی مورد نیاز به دلیل کمبود منابع سرمایه‌ای.
- ۵- کثرت و پراکندگی روستاها که خدمات رسانی به این قبیل روستاها را با مشکل مواجه ساخته است.
- ۶- صعب‌العبور بودن مسیر اجرایی خطوط انتقال اصلی گاز طبیعی با شهرستان‌های طارم، ماهنشان و مناطق کوهستانی شمال استان.

۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه^۱

به طور کلی به منظور ارزیابی تحولات رشد اقتصادی از برخی شاخص‌ها مانند «ارزش افزوده» و «میزان کل ستانده» استفاده می‌شود. بررسی این شاخص‌ها در جدول ۱ و ۲ در بخش گاز استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ نشان می‌دهد که استان زنجان در این زمینه هیچ گونه ستانده و ارزش افزوده ناشی از آن نداشته است.

جدول ۱. ارزش ستانده بخش نفت و گاز استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	رشته فعالیت
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	نفت خام و گاز طبیعی

مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

جدول ۲. ارزش افزوده بخش نفت و گاز استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	رشته فعالیت
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	نفت خام و گاز طبیعی

مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

^۱ اطلاعات و آمار استان بخش نفت و گاز را به صورت تفکیکی ارایه نداده‌اند. از این رو در این ق

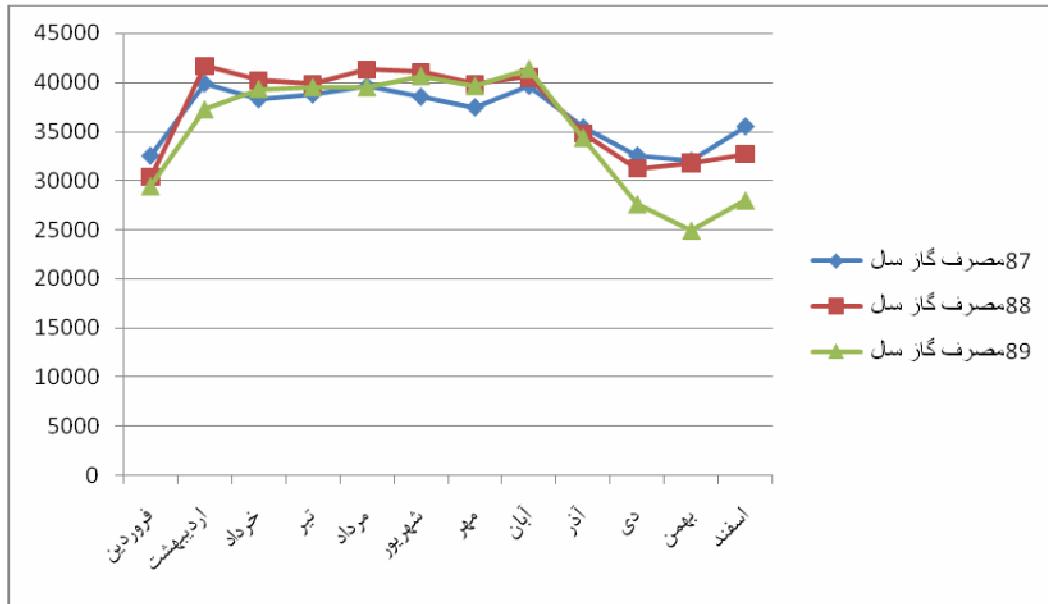
از این رو به مقایسه میزان مصرف گاز در سال‌های ۱۳۸۷، ۸۸ و ۸۹ در استان زنجان می‌پردازیم. همان‌طور که جدول و نمودار زیر نشان می‌دهد، مجموع مصرف گاز استان از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۸۷ کاهش یافته است و در ماه‌های دی، بهمن و اسفند میزان مصرف کمتر از ماه‌های دیگر است.

جدول ۳. میزان مصرف گاز استان در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹ - مترمکعب

صرف مجموع	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	صرف گاز
440381	35540	32052	32591	35431	39641	37463	38537	39594	38776	38299	39886	32571	۸۷ سال
445259	32717	31791	31209	34817	40521	39780	41057	41325	39804	40197	41658	30383	۸۸ سال
421663	27984	24912	27576	34382	41375	39643	40675	39530	39530	39343	37271	29442	۸۹ سال

مأخذ: سایت شرکت گاز استان زنجان، ۱۳۹۰

نمودار ۱. میزان مصرف گاز استان در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۸۹ - مترمکعب

۳-۱-۳- بهره‌وری نیروی کار در بخش آب، برق و گاز

جدول زیر میزان بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های بخش برق، آب و گاز^۱ را نشان می‌دهد. بر طبق این جدول متوسط بهره‌وری معادل ۱۴۶.۲ می‌باشد که در مقایسه با دیگر فعالیت‌های اقتصادی و به جهت بالاتر بودن رقم بهره‌وری از عدد ۱۰۰، در زمرة فعالیت‌های با بهره‌وری متوسط جای گرفته است.

^۱ اطلاعات تفکیکی برای بخش گاز وجود ندارد.

جدول ۴. بهره‌وری نیروی کار طی سال‌های ۸۶-۱۳۷۹

فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط بهره‌وری
برق، آب و گاز	146.8	113.6	132.1	143	154.9	208.8	137	133.1	146.2

مأخذ: محاسبات تحقیق

۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

گاز از جمله مواد اصلی و اولیه غالب صنایع کوچک و بزرگ به شمار می‌رود. از این رو میزان مصرف آن به نوعی دربردارنده بکارگیری این ماده مهم و حیاتی در بخش‌های مختلف اقتصادی است. به همین سبب به طور غیرمستقیم گویای سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در اقتصاد استان می‌تواند باشد.

بررسی میزان مصرف گاز استان طی سال‌های برنامه سوم و چهارم نشان می‌دهد که میزان مصرف از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷ افزایش داشته است. بر طبق جدول زیر شهرستان زنجان و ابهر بیش از دیگر شهرستان‌های استان گاز طبیعی را مصرف کرده‌اند. به طوری که مصرف شهرستان زنجان از ۲۸۱.۵۲ میلیون مترمکعب به ۴۸۳.۶۹ میلیون مترمکعب رسیده است.

جدول ۵. میزان مصرف گاز طبیعی در سطح شهرستان‌ها (واحد: میلیون متر مکعب)

عنوان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	میزان رشد شاخص
ابهر	92.97	111.28	123.79	149.65	153.53	182.27	217.23	234.47	111%
خدبانده	0.03	11.73	22.22	34.72	40.30	50.15	71.69	101.04	*
خرمده	46.31	50.16	52.97	56.29	54.08	61.18	75.43	68.77	37%
زنجان	281.52	308.53	333.80	377.68	411.84	467.25	514.46	483.69	*
استان	420.83	481.70	532.78	618.34	659.75	760.85	878.81	887.96	84%
کشور	62,875	70,891	78,515	86,775	94,281	100,816	117,148	127,950	80%
سهم استان در کشور	0.00669	0.00679	0.006785	0.007125	0.006997	0.007546	0.007501	0.006939	-

مأخذ: سایت شرکت گاز استان زنجان، ۱۳۹۰

بر طبق جداول زیر در سطح استان تعداد خانوارهای بھرمند از گاز طبیعی از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷ به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است و سهم مصرف گاز طبیعی استان در مقایسه با کشور بسیار ناچیز است. همچنان میزان مصرف گاز شهری نیز در این سال‌های افزایش یافته است اما میزان مصرف خانوارهای شهری به طور قابل ملاحظه‌ای بیش از خانوارهای روستایی است.

جدول ۶. تعداد خانوارهای بھرمند از گاز طبیعی در نقاط روستایی استان (واحد: خانوار)

عنوان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	میزان رشد شاخص
ابهر	0	286	981	2,805	3,644	4,958	6,230	6,852	2296%
خداابنده	0	0	128	593	1,009	1,616	1,740	2,881	*
خرمده	0	660	726	859	897	992	1,303	1,451	120%
زنجان	0	0	176	838	1,080	1,461	1,703	2,615	*
استان	0	946	2,011	5,095	6,630	9,027	10,976	13,799	1359%
کشور	141,470	214,959	348,029	560,163	799,465	1,104,675	1,357,045	1,647,395	666%
سهم استان در کشور	0	0.004400	0.005778	0.009095	0.008293	0.008171	0.008088	0.008376	-

مأخذ: سایت شرکت گاز استان زنجان، ۱۳۹۰

جدول ۷. تعداد خانوارهای بھرمند شهروی از گاز طبیعی (واحد: خانوار)

عنوان	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	میزان رشد شاخص
ابهر	20,138	21,852	22,962	25,861	27,407	29,498	31,381	34,206	70%
خداابنده	99	3,680	5,519	6,959	7,213	7,716	8,306	8,869	8859%
خرمده	9,152	8,925	9,255	10,519	12,040	12,858	13,596	14,494	58%
زنجان	70,316	72,166	74,973	77,894	78,501	82,233	84,993	89,339	27%
استان	99,705	106,623	112,709	121,233	125,161	132,305	138,276	146,908	47%
کشور	-	8,254,041	9,121,614	10,002,158	10,813,821	11,482,359	12,003,415	12,749,794	54%
سهم استان در کشور	-	0.0129177	0.0123563	0.0121207	0.0115742	0.0115225	0.0115197	0.0115224	-

مأخذ: سایت شرکت گاز استان زنجان، ۱۳۹۰

بر طبق جدول زیر در مجموع در سال ۱۳۸۶، ۸ روستا و ۵۴ شهر گازرسانی شده‌اند و میزان مصرف خانگی بیش از مصرف تجاری و صنعتی بوده است.

جدول ۸. نماگرهاي گاز استان در سال ۱۳۸۶

مقدار	واحد	شاخص
878.8	میلیون مترمکعب	مقدار مصرف گاز طبیعی
119828	انشعاب	خانگی
7446	انشعاب	تجاری
310	انشعاب	صنعتی
8	شهر	تعداد شهرهای گازرسانی شده
54	روستا	تعداد روستاهای گازرسانی شده

مأخذ: سایت شرکت گاز استان زنجان، ۱۳۹۰

۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

نقاط قوت و ضعف شرکت گاز استان به شرح زیر می‌باشد:

نقاط قوت

- موقعیت ممتاز استان از نظر دسترسی به خطوط اصلی انتقال نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی.
- امکان سهولت تأمین نیروی انسانی، فناوری و لواز مموردنی از بخش از تهران.
- افزایش سهم گاز طبیعی و تأمین سوخت مورد نیاز (صنعتی، تجاری و مسکونی)

نقاط ضعف

- عدم وجود سیستم جامع مکانیزه ثبت اطلاعات سیستم قدرت از قبیل (انرژی، بار، جریان، ولتاژ و...)
- عدم وجود نیروگاه برای تأمین محلی بار.
- مشکلات انتقال مواد نفتی و گاز مایع به منابع کوهستانی در فصول سرما و یخیندان.
- عدم اختصاص اعتبار واقعی مورد نیاز به دلیل کمبود منابع سرمایه‌ای.

- کثرت و پراکندگی روستاهای خدماترسانی به این قبیل روستاهای را با مشکل مواجه ساخته است.
- صعبالعبور بودن مسیر اجرایی خطوط انتقال اصلی گاز طبیعی با شهرستان‌های طارم، ماهنشان و مناطق کوهستانی شمال استان.
- عدم استحکام دیوارها در مناطق روستایی به منظور نصب علمک گاز
- موقع بودن اشتغال ایجاد شده در بخش گاز

فرصت‌ها

- نقش مهم گاز در تولیدات گلخانه‌ای استان به عنوان یک نهاده تولید

تهدیدها

- روند افزایشی مهاجرت روستاییان به شهرها و اتلاف سرمایه‌های گازرسانی به روستاهای
- عدم تخصیص به موقع منابع مالی و رکود اجرای پروژه‌ها و غیراقتصادی شدن آنها

۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم

طبق جدول زیر می‌باید در پایان سال ۱۳۹۴، تمامی خانوارهای شهری استان از نعمت گاز بهره‌مند شوند و طول خطوط گاز نیز از ۲۷۹۹ کیلومتر در سال ۱۳۸۸ به ۴۱۶۰ کیلومتر در سال ۱۳۹۴ افزایش یابد.

جدول ۹. اهداف کمی دستگاه در بخش گاز طی برنامه پنجم

ردیف	شاخص‌های کلیدی توسعه	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه	پیش‌بینی سال ۱۳۹۴
۱	شدت انرژی استان	بشکه معادل نفت خام به میلیون ریال	۱۳۸۶	۲.۲۳
۲	تعداد خانوار شهری بهره‌مند از گاز	خانوار	۱۳۸۸	۱۵۸۰۶۰
۳	طول خطوط گاز استان	کیلومتر	۱۳۸۸	۲۷۹۹

مأخذ: سند برنامه راهبردی استان زنجان، ۹۴-۱۳۹۰

۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

شرکت گاز استان زنجان در راستای دستیابی به اهداف اشتغال در طی سال‌های برنامه پنجم توسعه و همچنین حفظ سطح اشتغال در بخش گاز استان، می‌باید راهبردهای اساسی زیر را دنبال نماید:

۷-۱- اولویت بخشیدن به طرح‌های نیمه تمام و راکد که دارای توجیه اقتصادی هستند.

بر اساس نظرات کارشناسی در سطح استان زنجان، طرح‌های نیمه تمام و راکد زیادی که دارای توجیه اقتصادی هستند اما به دلیل همکاری ضعیف نهادهای پولی و مالی در سطح استان و سایر نهادهای مربوطه، عملأً این طرح‌ها به اجرا گذاشته نمی‌شود. برخی از این طرح‌ها جنبه خدمات عمومی داشته و اجرای آنها در راستای حفظ پایداری تولید در بخش گاز استان می‌باشد. این دسته از طرح‌ها وابسته به بودجه عمومی بوده که از محل اعتبارات ملی و استانی تأمین مالی می‌شوند.

دسته دوم از طرح‌های نیمه تمام و راکد استان مربوط به طرح‌های پیشنهادی از سوی بخش خصوصی بوده که در راستای افزایش اشتغال می‌باشند. بر اساس نظرات کارشناسان در سطح استان، بسیاری از این طرح‌ها توسط متخصصان متخصص و توانمند پیشنهاد می‌شوند، اما بیشتر این متخصصان با مشکل تأمین مالی برای اجرای طرح‌های خود مواجه هستند. همکاری ضعیف نهادهای پولی و مالی و تخصیص ضعیف اعتبارات حمایتی از این طرح‌ها موجب شده است که بسیاری از این طرح‌ها نیمه تمام و یا راکد باقی بمانند. بر اساس نظرات کارشناسان اجرای این دسته از طرح‌ها در سطح استان می‌تواند اشتغال‌زای قابل توجهی در بخش گاز و فراورده‌های استان را به دنبال داشته باشد.

۷-۲- تحول در آموزش و ارتقای مهارت بخش عمومی و خصوصی و ظرفیت‌های

مدیریت در بخش دولتی و خصوصی متناسب با تقاضای بازار کار

آموزش نیروی انسانی در بخش گاز نقش بسیار اساسی دارد. واحدهای آموزشی در سطح استان، آموزش‌های عمومی مرتبط به فعالیت‌های گازی را به متخصصان ارائه نمی‌کنند. در کل بخش آموزش استان به جز در محدود رشته‌هایی مانند شیمی به بخش گاز وارد نشده است که این نکته ضعفی جدی در این حوزه می‌باشد. آموزش‌های عمومی مرتبط با فعالان شاغل در بخش گاز می‌تواند در قالب دوره‌های کوتاه مدت برگزار شود. بیشتر این دوره جنبه ارتقای جایگاه استخدامی داشته و آموزش‌دیدگان تنها به گرفتن گواهی‌های دوره‌ها اکتفا می‌کنند و آموزش‌ها و مهارت‌های انجام شده در ارتقای دانش فعالان بخش عمومی تأثیری

ندارد. از این رو لازم است دوره‌های مربوطه ساماندهی شده و آموزش‌دیدگان عمومی در مراحل مختلف مورد ارزیابی قرار گیرند و ارتقای شغلی آنها نیز بر اساس نتایج سنجش آموزش‌ها و مهارت‌های انجام شده باشد. به کارگیری چنین راهبردی می‌تواند هزینه‌های آموزش برای فعالان خصوصی از سوی نهادهای عمومی را کاهش داده و متولیان بخش عمومی می‌توانند نقش کارایی در مدیریت واحدهای تحت نظارت و راهبری صحیح آن داشته باشند.

۷-۴- ارتقای کارایی و بهره‌وری

بهره‌وری در بخش گاز استان به بهره‌وری تکنولوژی، دانش فنی، نیروی انسانی و سرمایه بازمی‌گردد. با توجه به اهمیتگاز و سایر حامل‌های انرژی در تولید بخش‌های مختلف اقتصادی، بهره‌وری این عوامل باید مورد توجه قرار گیرد.

در راستای ارتقای بهره‌وری و کارایی عوامل تولید در بخش گاز و حامل‌های انرژی در سطح استان، همسو با اهداف برنامه پنجم توسعه در سطح استان، نیاز است که شرکت گاز استان اقدامات زیر را مورد توجه قرار دهد:

۱. اصلاح روش‌های مصرف گاز و فرآورده‌های آن در بخش‌های مختلف
۲. حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنایع گازی
۳. آموزش نیروهای انسانی جهت بالابردن بهره‌وری بخش
۴. حمایت از طرح‌ها و ایده‌های برتر در حوزه فرآورده‌های گازی
۵. ترویج روش‌های درست الگوهای مصرف فرآورده‌های گازی
۶. آموزش فواید تغییر تکنولوژی تولیدی با رویکرد بهره‌وری مصرف انرژی.

۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم

متاثر از مزیت‌ها و نارسایی‌های استان در بخش انرژی که صنعت گاز یکی از مولفه‌های آن محسوب می‌شود، در سند برنامه راهبردی استان طی سال‌های ۹۴-۱۳۹۴ برخی موضوعات استراتژیک به شرح زیر مطرح شده است:

- امنیت تأمین انرژی (تأمین انرژی مطمئن)

- افزایش تقاضای انرژی

- جلوگیری از اتلاف انرژی

- استفاده از انرژی های نو

متناسب با این موضوعات، راهبردهای مشخصی برای بخش انرژی منظور شده که عملیاتی شدن آنها مستلزم انجام سرمایه‌گذاری‌های جدید است. به تبع این سرمایه‌گذاری‌ها زمینه‌های شکل‌گیری اشتغال جدید نیز فراهم خواهد شد. این راهبردها عبارتست از:

- بهبود و افزایش پایداری انرژی در استان

- استفاده منطقی از انرژی

- تأمین انرژی مورد نیاز

- شناسایی گلوگاه‌های اتلاف انرژی و اصلاح آنها

- افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در ترکیب انرژی

۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم

۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

۹-۱- پروژه‌های ملی در دست اجرا

جدول زیر تعداد پروژه‌های ملی در دست اجرا در بخش آب، برق و گاز^۱ را نشان می‌دهد. طبق این جدول، از مجموع ۷۵ پروژه ملی، ۴ طرح به این بخش اختصاص دارد یعنی سهمی معادل ۵.۳۳ درصد از کل طرح‌ها را کسب کرده‌اند.

^۱ آمار تفکیکی تنها برای بخش گاز وجود ندارد.

جدول ۱۰. پروژه‌های ملی در دست اجرا بر حسب فعالیت

ردیف	فعالیت	تعداد طرح‌ها	سهم
۱	برق، گاز و آب	۴	۵.۳۳
جمع		۷۵	۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

در جدول زیر فهرست پروژه‌های ملی مربوط به بخش آب، برق و گاز نشان داده شده است.

جدول ۱۱. پروژه‌های ملی بر اساس بخش و رشته فعالیت

پروژه‌های ملی مربوط به بخش برق، گاز و آب			
درصد پیشرفت	پیشرفت فیزیکی اصلی ۱۳۸۹	هزینه طرح	عنوان طرح
100	20.59	8850	مطالعه طرح‌های تأمین و انتقال آب در محدوده شرکت سهامی سازمان آب زنجان
90.17	3.04	101876	مطالعه طرح‌های تأمین و انتقال آب در محدوده شرکت سهامی سازمان آب زنجان
8.6	7	249999	آبرسانی به شهرهای ابهر و خرمدره
100	0	4563	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه‌های آبخیز سد سفیدرود

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۲-۹- پروژه‌های استانی در دست اجرا

بر طبق جدول زیر ۶۴.۵۸ درصد از کل پروژه‌های استانی در دست اجرا به بخش آب، برق و گاز اختصاص یافته است.

جدول ۱۲. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب فعالیت

ردیف	فعالیت	تعداد طرح‌ها	سهم
۱	برق، گاز و آب	۹۲	۶.۵۸
جمع		۱۳۹۸	۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

همچنین جدول زیر پروژه‌های استانی در بخش آب، برق و گاز را به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، شهرستان زنجان به تنها ۲۵ درصد این پروژه‌ها را به خود جذب کرده است.

جدول ۱۳. پروژه‌های استانی در فعالیت برق، گاز و آب

ردیف	شهرستان	تعداد طرح	سهم
۱	ابهر	۶	6.52
۲	ایجرود	۱۱	11.96
۳	خدابنده	۸	8.70
۴	خرمده	۴	4.35
۵	درسطح استان	۱۷	18.48
۶	زنجان	۲۳	25.00
۷	طارم	۷	7.61
۸	ماهنshan	۱۶	17.39
جمع کل استان			100

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

در یک تقسیم‌بندی دیگر از مجموع ۱۳۹۸ پروژه‌های استانی به تفکیک دستگاه‌های اجرایی، شرکت گاز استان تنها یک طرح را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۴. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب دستگاه اجرایی

ردیف	درصد پیشرفت	تعداد طرح‌ها	سهم
۲۹	شرکت گاز	۱	۰.۰۶
جمع			۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه^۱

۱۰-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه

جهت برآورد سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم به سه شیوه عمل شد. ابتدا با استفاده از جدول داده ستانده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای هر فرصت شغلی جدید در استان به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی محاسبه گردید و در مشاغل جدید مورد نیاز استان به تفکیک فعالیت‌ها ضرب شد. و به این ترتیب سرمایه‌گذاری استان محاسبه گردید ولی نتایج دچار کم برآورده بود و میزان آن با تولید ناخالص داخلی استان تطابق نداشت. در روش دوم از نسبت افزایش سرمایه به افزایش محصول (ICOR) استفاده گردید. نتایج این روش بهتر از روش اول بود و به نظر می‌رسید با سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق دارد. در روش سوم از نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در بخش‌های مختلف در جدول داده ستانده استانی استفاده شد. در نهایت نتایج روش دوم مبنای تنظیم سند قرار گرفت چرا که هم با معیار سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق داشت و هم سهم بخش‌های مختلف از سرمایه‌گذاری استان منطقی بود.

پیش‌بینی می‌شود در دوره برنامه پنجم توسعه سرمایه‌گذاری در استان زنجان از 6856615 میلیون ریال در سال ۱۳۹۰ به 10285627 میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ ارتقا یابد. در این دوره سرمایه‌گذاری در استان زنجان صورت گیرد. در واقع لازمه رشد ۸.۲ درصدی تحقق آن است که در این دوره مجموعاً 42405382 میلیون ریال سرمایه‌گذاری در استان انجام شود و در صورتی که تلاش لازم برای تحقق این میزان سرمایه‌گذاری صورت نپذیرد بیکاری در استان بیش از ۷ درصد خواهد شد.

در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ سهم بخش صنعت از سرمایه‌گذاری بیش از سایر بخش‌ها و بالغ بر 10337606 میلیون ریال است و ۲۴.۴ درصد از سرمایه‌گذاری استان به این بخش اختصاص خواهد یافت. واسطه گری مالی و عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی به ترتیب با سهم‌هایی معادل ۱۷.۹ و ۱۳.۱ درصد در رتبه‌های بعدی سرمایه‌گذاری استان زنجان قرار می‌گیرند. پیش‌بینی می‌شود کمترین سرمایه‌گذاری در شیلات انجام گیرد، به طوری که اعداد برآورده نشان می‌دهد که این بخش در دوره برنامه پنجم در مجموع ۱۳۷۰۳ میلیون ریال سرمایه را جذب می‌کند. هتل و

^۱ به دلیل فقدان اطلاعات لازم برای بخش گاز استان، در این قسمت برآورد سرمایه‌گذاری‌ها برای بخش معدن که گاز را نیز شامل می‌شود، لحاظ شده است.

رستوران و مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب از دیگر بخش‌هایی هستند که طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته کمترین سرمایه‌گذاری در آنها انجام می‌پذیرد.
طبق این جدول، در بخش معدن استان در سال ۱۳۹۴، ۲۰۵۴۱۶۴ میلیون ریال سرمایه‌گذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ صورت خواهد گرفت.

جدول ۱۵. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمدۀ اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

جمع برنامه پنجم	دوران برنامه پنجم ^۱					شرح
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
4428514	1026638	950770	880504	815433	755170	کشاورزی، شکار و جنگلداری
13703	3023	2875	2734	2599	2472	شیلات
2054164	496913	449574	406745	367997	332935	استخراج معدن
10337606	2609087	2304849	2036085	1798661	1588924	صنعت- ساخت
1433987	332490	307894	285109	264010	244484	تامین برق، گاز و آب
921732	238277	207613	180895	157615	137331	ساختمان
5573552	1330906	1212780	1105139	1007055	917671	عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، ...
106611	22809	22040	21295	20580	19887	هتل و رستوران
3409780	801143	736550	677161	622561	572365	حمل و نقل و انبیارداری و ارتباطات
7572483	1883925	1677883	1494372	1330932	1185371	واسطه‌گری‌های مالی
233423	52093	49235	46536	43986	41572	مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب
1001343	221547	210358	199731	189642	180065	اداره امور عمومی، ...
2754190	654191	597868	546402	499359	456369	آموزش
1757899	418656	382057	348656	318174	290357	بهداشت و مددکاری اجتماعی
806396	193928	176026	159776	145026	131640	سایر خدمات
42405382	10285627	9288371	8391141	7583629	6856615	جمع

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۲-۱۰- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش‌ها

با توجه به ارزیابی‌های کارشناسی، سرمایه‌گذاری مورد نیاز به تفکیک گروه‌های عمدۀ فعالیت و بخش‌ها به شرح ذیل برآورد شده است. ملاحظه می‌شود که از کل سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در این بخش سهم

بخش تعاونی ۲۰۵.۴، سهم بخش عمومی ۱۸۴.۹ و سهم بخش خصوصی معادل ۱۶۶۳.۹ درصد می‌باشد. به این ترتیب سهم بخش خصوصی در انجام سرمایه‌گذاری در بخش معدن بیش از دیگر بخش‌هاست.

جدول ۱۶. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان در بخش معدن به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیارد ریال)

توزيع سرمایه‌گذاری			کل سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	گروه‌های عمدۀ فعالیت
خصوصی	عمومی	تعاونی		
1663.9	184.9	205.4	۲۰۵۴.۲	استخراج معدن
32513.5	4464.5	5427.4	۴۲۴۰۵.۴	جمع

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم

شرکت گاز استان زنجان یک بخش کاملاً دولتی است و بخش عمدۀ منابع مالی آن از تخصیص بودجه‌های دولتی تأمین می‌شود. هر چند در برخی پروژه‌ها حضور بخش خصوصی دیده می‌شود.

۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی (با توجه به وظیفه هر دستگاه)

در این بند به ارایه برخی تعهدات دستگاه در حوزه‌های کمک‌های فنی، آموزش، خصوصی‌سازی و ساده‌سازی مقررات می‌پردازیم. مجموعه فعالیت‌هایی که در چارچوب این محورها صورت می‌گیرد، موجب افزایش اشتغال و انجام سرمایه‌گذاری در طول برنامه پنجم خواهد شد.

- کمک‌های فنی

کمک‌های فنی از جمله حمایت‌ها و پشتیبانی‌هایی است که موجب تسهیل در امور مربوط به توزیع و انتقال گاز و بهره‌برداری بهینه از این نهاده‌های تولیدی می‌شود. در این زمینه شرکت گاز استان زنجان هرگونه پشتیبانی فنی لازم را از سایر بخش‌های خصوصی و تعاونی به عمل خواهند آورد.

- آموزش

ارایه کارگاهها و برگزاری کلاس‌های آموزشی نیز از جمله موضوعاتی است که نهاد متولی امر طی سال‌های مختلف به منظور دست‌یابی به اهداف مورد نظر مورد توجه قرار داده است. در این راستا می‌توان به برگزاری میزگردهای تخصصی، آموزش کاربردی برای خانوارها و صنعتگران و کشاورزان و... اشاره نمود.

- خصوصی‌سازی

از جمله مسائلی که طی سال‌های اخیر با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی مورد توجه قرار گرفته است واگذاری امور اقتصادی از نهاد عمومی دولت به بخش خصوصی است. در این راستا بخش گاز نیز از این امر مستثنی نبوده و فعالیت‌های که طی سال‌های گذشته توسط دولت اداره می‌شده، با توجه به اصل مورد نظر باید به بخش خصوصی واگذار شود. در استان در حوزه گاز، می‌توان به طور مشخص از واگذاری امور خدماتی این حوزه‌ها و عملیات انتقال محصولات نام برد.

- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری

مهتمترین مباحثی که می‌توان به ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری در حوزه گاز اشاره نمود مربوط به حوزه ارائه مجوز بهره‌برداری و ارائه خدمات و... است. تسهیل مقررات و همچنین مراحل درخواست مجوز و... می‌تواند در زمرة ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری قرار گیرد.